

ΤΑ ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΙΑΙ ΜΕΤΕΩΡΑ.

Γ'.

ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ, ΜΟΝΑΧΟΥ ΕΝ ΜΕΤΕΩΡΟΙΣ.

(Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον ἀριθ. 34.).

Ὁ Ἅθανάσιος, καλούμενος πρὶν Ἀνδρόνικος, ἐγεννήθη ἐν Νείαις Πατραις, τῇ ἀρχαίᾳ Ἰπάτῃ, κειμένη ὑπὸ τοὺς πρόποδας τοῦ Μολυβίου ὄρους, ἐκ πλουσίου καὶ ἐπιστήμου γένους. Ἐνωρίς ἀπορφανθεὶς προσελήφθη ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τοῦ θεοῦ αὐτοῦ, μετ' οὗ κατὰ τὴν ὑπὸ τῶν Λατίων διαρπαγὴν τῆς πόλεως ἐδραπέτευσεν, ὡς λέγει ὁ βιογράφος αὐτοῦ :

« Ἐστῶντας δὲ καὶ νὰ κουργευσθῆ τὸ κάστρον ἢ Νεῖα Πατρα ἀπὸ τοὺς Ἰταλοὺς, ἤγουν φράγκους, μαζί με τοὺς ἄλλους πλησιοχώρους, αἰχμαλωτίσθη ἀπ' αὐτοὺς καὶ τὸ παιδίον· καὶ βλέποντάς τον ὁ ἔξαρχος τῶν φραγκῶν ἀστεῖον κατὰ τὴν ὄψιν, τουτέστι συνετόν, καλοπρόσωπον καὶ χαριτωμένον, ἤθουλήθη νὰ τὸν στείλῃ εἰς τὸ ὁσπήτιόν του, ὅσον τινὰ λάφυρον, ἤγουν ζωντανὸν κούρσευμα, τὸ ὅποιον ἐστῶντας καὶ νὰ τὸ γνωρίζῃ τὸ παιδίον ἐμεταχείρισε τὴν σωτηρίαν του μετ' τὸ φευγατεῖον, δηλαδὴ ἔφυγε καὶ ἠλύτωσε ».

Ἀποθιθασθεὶς εἰς Θεσσαλονίκην μετὰ τοῦ θεοῦ αὐτοῦ ἐγκατέστη ἐν τῷ χωρίῳ Ἀκαπνίῳ. Μετ' οὗ πολὺ δ' ἀποθανόντος τοῦ θεοῦ αὐτοῦ ἐγένετο ὑπηρέτης εἰς τινὰ δημόσιον ὑπάλληλον· μετὰ ταῦτα προσελήφθη δωρεὰν εἰς τὰς σχολὰς τῆς πόλεως. Μετὰ δὲ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν σπουδῶν αὐτοῦ ἠθέλησε ν' ἀπέλθῃ εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος, ἀλλ' ἐκρίθη πολὺ νέος. Ἀκολουθῶς μετέβη εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἔνθα τότε διέτριβον Γρηγόριος ὁ Σιναΐτης, Δανιήλ, ὁ ἐπονομασθεὶς ἀναχωρητής, Ἰσιδώρος, ὅστις ἐγένετο πατριάρχης καὶ ὁ Ἀσίνδικος. Ἐν Κρήτῃ ἐγνωρίσθη μετὰ τινος φιλαγάθου ἀνδρός, ὅστις ἤθελε νὰ δώσῃ αὐτῷ εἰς γάμον τὴν θυγατέρα αὐτοῦ.

Ἐπανελθὼν εἰς Ἅγιον Ὄρος κατόκησεν ἐν τῇ Σκήτῃ τῆς Μαγούλας, ἐξηρητημένη ἐκ τοῦ Μοναστηρίου τῶν Ἰβήρων. Μετ' οὗ πολὺ προσληφθεὶς ὑπὸ τῶν πατέρων Γρηγορίου καὶ Μωϋσέως, ἐκάρη μοναχὸς μετονομασθεὶς Ἀντώνιος καὶ βραδύτερον Ἅθανάσιος. Μηλέα δὲ καλεῖται ἢ ὑψηλοτέρα τῶν κορυφῶν τοῦ Ἄθω, ὅφ' ἦν ὑπῆρχε καὶ ἡ Σκήτη τοῦ Ἄθωνος, ἐκ τινος μηλέας κληθεῖσα οὕτω. Ὁ Ἅθανάσιος κατήρχετο συχνάκις εἰς τὰ μοναστήρια διὰ νὰ ζητήσῃ τροφὰς διὰ τοὺς πατέρας, καὶ ἐπέστρεφε καταφόρτος ὡς ἡμίονος. Ἀλλ' ἡ πρώτη αὕτη τοῦ ἀσκητικοῦ βίου δοκιμὴ διεκόπη ἕνεκα τῶν ἐπιδραμόντων τότε (Ἀγαρηνῶν) βαρβάρων.

« Οἱ δὲ (Ἀγαρηνοὶ) . . . δὲν ἔπαυον πάντοτε νὰ αἰχμαλωτίζουσιν καὶ νὰ κουργεύουσιν τὸ Ἅγιον Ὄρος ».

Ἀποθανόντος τοῦ Μωϋσέως, ὁ Γρηγόριος μετὰ τοῦ Ἅθανασίου μετέβη εἰς Θεσσαλονίκην καὶ ἐκεῖθεν εἰς Βέροιαν. Ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ πόλει, κατὰ τὸν βιογράφον αὐτοῦ, τοὺς ὑπέδειξε τοὺς βράχους τῶν Μετεώρων ὁ ἐπίσκοπος Σερβίων Ἰάκωβος.

« Ἀνταμόνωντας δὲ τὸν ἐπίσκοπον Σερβίων, Ἰάκωβον ὀνόματι, ἔμαθον παρ' αὐτοῦ διὰ τοὺς Σταγούς ἐτζῆ : Εἶναι, λέγει, πόλις μικρά· ὅπου εἰρίσκονται ἀναμεταξὺ εἰς τὸ σύνορον τῶν Ἰωαννίνων καὶ τῆς Βλαχίας ταύτης (Βλαχία δ' ἐλέγεται πρῶτα ἢ δευτέρα Θεσσαλία, ἢ ἤγουν τὰ μέρη τῆς Λαρίσης), καὶ εἰς αὐτὸν τὸν τόπον στέκονται λίθοι ὑψηλοὶ καὶ μεγάλοι ἀπὸ κτήσεως κόσμου, ὅπου ἐστερεώθησαν τοιαύτης λογῆς ἀπὸ τὸν Δημιουργὸν Θεόν. Πηγαίνοντας εἰς τὸν τόπον τοὺς μὲν λίθους τοὺς εἶρηκαν καθὼς ἄκουσαν, ἀμὴ κανένας ὅπου κατοικήσῃ εἰς αὐτοὺς δὲν ἦτο πάρεξ σαρκοφάγα ὄρνεα, γῆπερ δηλονότι καὶ κόρακες. Ἐνας δὲ καὶ μόνος λίθος εἶναι ἀπ' αὐτοὺς κοντὰ εἰς τὴν πόλιν, ὅπου ἐκατοικήσθη ἀπὸ τὸν παλαιὸν καιρὸν, καθὼς λέγουσιν ἀπὸ ἑναυ βροσκόν, ὁ ὅποιος βοσκὸς τυποῦντας καὶ ναὸν γλυπτὸν εἰς τὴν πέτραν εἰς τὸ ὄνομα τῶν Ταξιαρχῶν τὸν ἐπωνόμασε Στύλον ».

Ἐν τῷ Στύλῳ εὗρον τὸν γηρατὸν μοναχὸν Τρυφηρόν. Ὁ Γρηγόριος, φοβηθεὶς ἐκ τῆς τραχύτητος τοῦ ἀσκητικοῦ τούτου βίου, ἠθέλησε

ν' ἀναχωρήσῃ, ἀλλ' ἐκρατήθη ἐπὶ τῇ ὑποσχέσει τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ἅθανασίου. Ὁ Ἅθανάσιος κατεγίνετο ἐπὶ πέντε ἡμέρας εἰς τὸ τοῦ Στύλου σπήλαιον νὰ ὑφάνῃ τὰ ἔρια· οἱ λησταὶ ἠθέλησαν νὰ προσβάλωσιν αὐτόν, ἀλλ' ἀπεδιώχθησαν ὑπὸ τοῦ Βαρλαάμ. Ἀνελθὼν τότε ἐφ' ἐτέρου βράχου, τοῦ Ἀγ. Προδρόμου, καὶ μετέπειτα εἰς τὸν Πλατὺν λίθον (τὸν κυρίως καλούμενον Μετέωρον) μετὰ δύο μοναχῶν ἐγκατέστη εἰς δύο σπήλαια, ὧν τὸ ἐν καθιερώθη εἰς τὴν Παναγίαν. Ὁ Γρηγόριος ἐγκαταλιπὼν τὸ σπήλαιον τοῦ Στύλου, ἀφ' οὗ ἐπωνομάσθη Στυλίτης, ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἀφείς τὸ ἐρημητήριον τοῦ Στύλου ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν ἐνὸς μοναχοῦ ὀνομαζομένου Ἀναστασίου. Ὁ Ἅθανάσιος ἠκολούθησε τὸν γέροντα αὐτοῦ μέχρι Θεσσαλονίκης· ἐκεῖθεν ὁ γέροντας αὐτοῦ ἀνεχώρησε διὰ Κων/πολιν. Κατὰ δὲ τὴν ἐπάνοδον αὐτοῦ εἰς τοὺς βράχους ἠῦρε τὸν Ἀναστάσιον ἀποθανόντα· οἱ κόρακες ἔφερον μέχρις αὐτοῦ τὰ ὀστέα τοῦ πατρός. Ἀνελθὼν τότε ἐπὶ τοῦ βράχου τοῦ Μετεώρου προσέβηκε 14 ἔτι ἀδελφούς ὑπὸ τὸ ὄνομα παρακελλιώτας, διὰ νὰ βοηθῶσιν αὐτὸν εἰς τὴν καλλιέργειαν ἀμπέλων καὶ ἀγρῶν τινῶν, κειμένων ὑπὸ τοὺς πρόποδας τοῦ βράχου. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν κατεσκευάσαν τὴν κλίμακα, ἔπειτα τὴν ἐκκλησίαν, ἣν ἠκολούθησαν κατὰ τὰς ἐξῆς περιστασίας.

« Ἐπειτα δι' ἐξόδου τινὸς μεγιστάνου, ὅπου ἐκατάγετο ἀπὸ τὸ γένος, ὅπου ἐλέγετο τῶν Τριβαλλῶν, καὶ διὰ συνεργίας καὶ συνδρομῆς τῶν ἀδελφῶν ἀνηγέρθη ναὸς τοῦ Σωτήρος Χριστοῦ, ὠραιότατος, τοῦ ὁποίου ναοῦ μέρος καταβιάζοντας τὸ ὕστερον ὁ κλεινὸς Ἰωάσαφ, ὅπου ἐδέχθη ἀπὸ τὸν Ἅθανάσιον τὸ κελλίον του εἰς μᾶκρος καὶ ὕψος καθὼς φαίνεται τῶρα. (ἴδε ἐπιγρ. ἀριθ. 4).

Τότε ὁ Ἅθανάσιος ἐδημοσίευσεν τὸν κανόνα τοῦ κοινοβίου, οὗ τινος ἡ αὐστηρότης περὶ τὸν ἀσκητικὸν βίον δύναται νὰ κριθῆ διὰ τῶν ἐξῆς παραδειγμάτων.

« Παιδιὰ κοσμικὰ γράμματα νὰ μὴ μαθαίνουν. Γυναῖκα νὰ μὴ ἐμβαίη ἐμπρὸς ἀπὸ τὸ διατεταγμένον ὄρος, μήτε νὰ τὴν δώσωσι τίποτες νὰ φάγῃ ἀπὸ τὰ φαγητὰ, ἂν καὶ ἤθελε συμβῆ νὰ ἀπεθάνῃ ἀπὸ τὴν πείναν ».

Πολλάκις προεῖπε τὰ μέλλοντα εἰς τὸν Καίσαρα τῆς Σερβίας Πριάλυμπον καὶ ἄλλα ἱστορικὰ συμβάντα· ὡς ἐπὶ παραδείγματι εἰς τὸν Πριάλυμπον εἶπε τὰ ἐξῆς :

« Διότι ὁ Καῖσαρ ἐκεῖνος, ὅπου ὀνομάζετο Πριάλυμπος, ὕστερον ἀφοῦ ἔβαλεν εἰς ὄρκον τοὺς Ἀρβανίτας, ἐρχόμενος πρὸς τὸν πατέρα του ἔδειχνε τοῦτο ὡς ἂν ἕνα καύχημα· ὁ δὲ πατὴρ ὅπου κατ' ἀλήθειαν ἐλάλυσεν ἐνώπιον βασιλείων καὶ δὲν ἐντρέπετο, εἶπεν : « Ἐσὺ μὲν ὡσάν ὅπου ἐπίτρες χορτάρια, μὴν καύχασαι, διότι ἔχεις νὰ πληρώσῃς τὸ ὄργον γωρότερον διὰ ταῦτα ἰδικὰ σου αἵματα ». Τὸ ὅποιον καὶ ἔγινε· διότι ἐστῶντας καὶ τὰ κτυπηθῆ εἰς τὴν κοιλίαν, καὶ νὰ τοῦ τρέξῃ αἷμα, ὕστερα εἰς ὀλίγον ἀπέθανε. Μετὰ ταῦτα ἡ γυνὴ τούτου τοῦ καίσαρος Πριάλυμπον ἔχουσα πόθον νὰ ἴδῃ τὸν πατέρα, ὅταν ἦλθεν εἰς τοὺς Σταγούς, αὐτὸς δὲν ἤθελε μετ' οὗ νὰ ἐφυλάγετο εἰς ἄκρον ἀπὸ τὴν θεωρίαν καὶ ομιλίαν τῶν γυναικῶν, καὶ μετ' οὗ νὰ ἦναι τὰ κύκλω τοῦ Μετεώρου ἄβατα εἰς τὰς γυναῖκας καὶ ἀπεριπάτητα ».

« Ἐστῶντας δὲ καὶ νὰ τὸν ἐνοχλοῦσι πολλὰ διὰ τοῦτο, συναπαντῶντας τὴν ἀπὸ μακρόθεν τῆς εἶπε : « Τί εἶναι εἰς τοῦ λόγου σου κατὰ τὰ φαντάσματα καὶ ἡ κενὴ καὶ ματαία δόξα ; Ἡἔσυρε καλὰ πῶς δὲν θέλει περᾶν πολὺς καιρὸς τὸ ἀναμεταξὺ καὶ ἀποθνήσκουσα καὶ ἐσὺ, θ' ἀφήσῃς αὐτὰ στανικῶς εἰς ἄλλους· ἡ ὁποία καὶ ἀπέθανε φανερὰ ἀφοῦ ἀπέρασεν τρεῖς χρόνους ».

« Τὴν δὲ ἐρήμωσιν τῆς Θεσσαλονίκης ὅπου ἔγεινεν . . . τὴν εἶπεν ἀρχήτερα ἀπὸ ἐρεῖς χρόνους : « διότι εἶδα, λέγει, ὄλαις ταῖς πόρταις τῆς κλεισμέναις καὶ μοναχᾷ ἢ πόρτα τοῦ Ἰησοῦ εἶχεν ὀλίγον μέρος ἀνοιχτόν ».

Τὸν Ἅθανάσιον ἀποθανόντα διεδέξατο ὁ Μακάριος, τοῦ Ἰωάσαφ τότε εἰραιομένου ἐν Θεσσαλονίκῃ. Ἐπὶ δὲ τοῦ τάφου τοῦ Ἁγίου Ἅθανασίου ὑπάρχει ἡ ἐξῆς ἐπιγραφή, ἣς ἡ χρονολογία εἶναι ἐφαρμμένη :

† « Ἐκοιμήθη ὁ δούλος τοῦ Θεοῦ Ἅθανάσιος, καθολικὸς πατὴρ καὶ κτίτωρ τῆς μονῆς ταύτης· ἐν ἔτει 5ῷ (σωτηρίῳ) . . . ΝΕ (= Ἰνδικτιῶνος ε') ».

(Κατὰ τὸν Heuzey) ΝΙΚΟΛ. Ι. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ.